

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра східної і слов'янської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія лінгвістичних досліджень

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
статус дисципліни	дисципліна вільного вибору аспіранта

Форма навчання денна, вечірня, заочна
Навчальний рік 2024 – 2025
Семестр 3
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова навчання українська, англійська
Форма підсумкового контролю залік

Розробник:

Валігура Ольга Романівна, доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри східної і слов'янської філології КНЛУ

Рецензенти:

Ільченко Ольга Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри іноземних мов Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України

Шутова Марія Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри германської і фіно-угорської філології КНЛУ

Схвалено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології, протокол № 1 від «2» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Ольга ВАЛІГУРА

Схвалено на засіданні вченої ради університету, протокол № 2 від «26» серпня 2024 р.

Голова вченої ради

Роман ВАСЬКО

1. Мета вивчення дисципліни: сприяти *формуванню в аспірантів системи наукових знань* про сучасні підходи до теоретичного та експериментального дослідження мови і мовлення, систематизувати та поглибити знання аспірантів щодо сучасного стану мовознавчої теорії в ракурсі провідних наукових парадигм, їх загальних принципів та новітніх підходів, навчити аспірантів виокремленню і формулюванню ключових проблем сучасного мовознавства та визначенню шляхів їх розв'язання, враховуючи методологічну єдність теорії, методів та матеріалу; формувати в аспірантів наукові уявлення про методологію лінгвістичних досліджень і здатність молодих науковців зіставляти провідні методи філологічних досліджень задля створення методик і прийомів власного дослідження в межах цілей і завдань виконуваної дисертації.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	20 год.	6 год.
семінарські заняття	-	-
практичні заняття	10 год.	4 год.
консультації	—	—
самостійна робота	60 год.	80 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. Знати :

- методологічний інструментарій теоретичного та експериментального пізнання феномену мови і мовлення;
- еволюцію та сучасний стан мовознавчої теорії в ракурсі провідних наукових парадигм, їх загальних принципів та новітніх підходів;
- основні методи та методики лінгвістичних парадигм;
- роль видатних вітчизняних і зарубіжних дослідників у галузі мовознавства та зміст основних мовознавчих підходів до встановлення концептуальних принципів аналізу мовного матеріалу;
- процедури проведення різного роду лінгвістичного аналізу відповідно до наукових завдань та лінгвістичного матеріалу;
- різноманітні жанрові структури наукових інформаційних продуктів;
- сучасні вимоги до оформлення дисертацій;
- принципи написання дисертацій, статей, анотацій, тез тощо;
- сучасні міжнародні наукометричні бази даних Scopus і Web of Science.

3.2. Вміти:

- критично аналізувати наукові здобутки мовознавчої науки в аспекті її становлення, розбудови, сучасного стану та перспектив розвитку на вітчизняному і світовому ґрунті;
- аналізувати і критично зіставляти погляди провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо мови в системно-структурному, когнітивно-семантичному і синергетичному вимірах;
- виокремлювати і формулювати ключові проблеми дослідження мовних і мовленнєвих явищ як компонентів кожного рівня мови, а також їх комунікативну й когнітивну значущість, та визначати шляхи їх мовознавчого вирішення;

- застосовувати методологічний інструментарій теоретичного та експериментального пізнання феномену мови, її категорій та одиниць, у власних дослідженнях та критично оцінювати їх витлумачення в науковій літературі;
- проводити формалізований лінгвістичний аналіз та інтерпретувати його результати із застосуванням традиційних і новітніх формалізованих методик та технік аналізу в їх взаємному сполученні, а також оперувати термінологічним апаратом сучасної лінгвістики з погляду монодисциплінарних і міждисциплінарних підходів для вирішення ключових проблем різноманітних галузей філологічних досліджень.

Для успішного засвоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в області філософії науки і методології гуманітарного знання, загального і спеціального мовознавства, термінологічного апарату філологічної науки. Знання та навички, отримані в результаті вивчення названих курсів, створюють необхідне підґрунтя для засвоєння дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень» і мають високий ступінь кореляції з нею.

4. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Методологія лінгвістичних досліджень» належить до переліку навчальних предметів вільного вибору аспірантів зі спеціальності 035 Філологія. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного викладача вищої школи, здатного до проведення формалізованого лінгвістичного аналізу та інтерпретації його результатів із застосуванням традиційних і новітніх методик та технік наукових лінгвістичних парадигм в їх взаємному зв'язку. У межах пропонованого курсу аспіранти вивчають еволюцію поглядів на предмет та об'єкт сучасної лінгвістики, обґрунтовують методики дослідження мовного та мовленнєвого матеріалу; опрацьовують термінологічний апарат сучасної лінгвістики в його референційних зв'язках з математикою, логікою, соціологією, політологією тощо. Особлива увага приділяється сучасним видам лінгвістичного аналізу, викликаному зміною загальної наукової парадигми в бік синергетики та полідисциплінарності, що дає можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем у цій галузі філологічних досліджень.

Матеріал робочої навчальної програми з навчальної дисципліни згруповано за двома змістовими модулями з метою раціонального й ефективного засвоєння визначеного матеріалу, стимулювання аспірантів до систематичної навчальної праці, посилення мотиваційного компоненту. У *першому змістовому модулі* «Лінгвометодологія: предмет, об'єкт і завдання. Основні наукові парадигми та їх інструментарій» окреслюються головні напрями світового мовознавства з огляду на сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання. Перший змістовий модуль передбачає поглибити знання студентів про методологічні проблеми сучасної лінгвістики, розкрити предмет, об'єкт і завдання лінгвометодології, розширити уявлення про наукові лінгвістичні парадигми та межі їх виділення у хронотопі, визначити роль вітчизняних і зарубіжних науковців у становленні наукових парадигм лінгвістики. Особливу увагу приділено вихідним концепціям, базовим поняттям та принципам лінгвометодології, провідним вітчизняним і зарубіжним школам і персоналіям. У *другому змістовому модулі* наведено методологічний інструментарій теоретичного та експериментального пізнання феномену мови, її категорій та одиниць. У центрі уваги в цьому модулі опис методології досліджень мовних і мовленнєвих явищ відповідно до наукової парадигми та лінгвістичну інтерпретацію результатів.

Курс сприяє усвідомленню аспірантами провідних методів сучасних філологічних досліджень задля створення методик і прийомів власного дослідження в межах предмета своєї наукової праці, її мети й завдань цілей.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Методологія лінгвістичних досліджень»

Компетентності аспірантів із навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Методологія лінгвістичних досліджень» базуються на *інтегральній, загальних і фахових компетентностях*, визначених освітньо-науковою програмою «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих).

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.

ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема і в міждисциплінарних галузях.

ЗК 8. *Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.*

ЗК 9. *Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології.*

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1. Здобуття концептуальних та методологічних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ФК 3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

ФК 4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. *Здатність формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство), робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.*

ФК 10. *Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сферах мовознавства, літературознавства та перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях. Удосконалювати методи проведення експериментальних досліджень і застосування методів статистичної та кількісної обробки одержаних результатів.*

ФК 11. Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

ФК 12. Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діяхронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності.

Таблиця 1

Матриця відповідності компетентностей, визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Методологія лінгвістичних досліджень» компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою

Компетентності, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)	Програмні компетентності													
	Інтегральна компетентність	Загальні				Фахові								
		1	3	8	9	1	2	3	4	7	9	10	11	12
1. Здатність до оволодіння системним світоглядом, до аналізу, синтезу і генерування нових ідей у сфері лінгвометодології.	+	+												
2. Здатність планувати й ефективно використовувати час; застосовувати сучасні інформаційні технології у сфері методології лінгвістичних досліджень; залучати технології дистанційного навчання у власній науковій діяльності.	+	+												
3. Здатність спілкуватися з проблематики методології лінгвістичних досліджень з науковою спільнотою, з різними цільовими аудиторіями українською та англійською мовами, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.	+													
4. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку методології лінгвістичних досліджень в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.	+		+											
5. Здатність застосовувати дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики; здобутки наукових шкіл.	+			+										
6. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність під час підготовки проектів з дисципліни; ставитися критично до здобутків шкіл сучасної лінгвістики.	+													
7. Здатність працювати з наукометричними базами даних під час виконання проектів з дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень».	+													
8. Здобуття концептуальних і методологічних знань у галузі лінгвометодології; засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових лінгвістичних парадигм, представлених різноманітними напрямами, течіями та науковими школами, оволодіння термінологією з дисципліни.	+				+									
9. Здатність збирати дані для виконання проекту з методології лінгвістичних досліджень, систематизувати та інтерпретувати їх з дотриманням належної академічної доброчесності.	+					+								

ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.

ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.

ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

Таблиця 2

**Матриця відповідності результатів навчання з дисципліни
(освітнього компонента) «Методологія лінгвістичних досліджень»
програмним результатам навчання, визначених освітньо-науковою програмою**

Результати навчання з дисципліни (освітнього компонента)	Програмні результати навчання						
	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16
1. Критично аналізувати наукові лінгвістичні парадигми, представлені різноманітними напрямками, течіями та науковими школами з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань на основі відповідних загальнонаукових методів, оцінювати їх фундаментальні праці задля розуміння теоретичних і практичних проблем дослідження, а також пропонувати шляхи їх вирішення.	+	+					
2. Зіставляти й класифікувати школи, що представляють наукові лінгвістичні парадигми, обґрунтовувати власну позицію; критично аналізувати наукові досягнення різних шкіл.	+	+					
3. Обирати адекватну предмету власного дослідження наукову лінгвістичну парадигму (школу, що її представляє), запроваджувати її методи для розв'язання проблем і завдань власної кваліфікаційної праці.			+	+	+	+	+
4. Визначати мету власного наукового дослідження в галузі лінгвометодології, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.				+			
5. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі лінгвометодології й робочу гіпотезу власного наукового дослідження.					+	+	

6. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері лінгвометодології з урахуванням відомих наукових шкіл, міжнародних стандартів і рекомендацій.	+	+				+	
7. Виявляти спільні та відмінні тенденції у розвитку провідних шкіл лінгвометодології.	+	+					+

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Методологія лінгвістичних досліджень».

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Методологія лінгвістичних досліджень»

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Індивідуальне і групове опитування.
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.	<i>Технологія</i>	Експрес-контроль.
ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.	особистісно орієнтованого навчання	Оцінювання роботи аспірантів в групах.
ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.	<i>Методи</i> інтерактивного (комунікативного)	Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів.
ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.	і проблемного навчання	
ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.	<i>Методи навчання:</i> • групова дискусія, • дидактичні та ділові ігри, що	Тематичне тестування.

ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.	імітують досліджувані процеси, <ul style="list-style-type: none"> • аналіз літературних джерел. <i>Індивідуальні завдання:</i> <ul style="list-style-type: none"> • творчі доповіді. 	Модульна контрольна робота. Залік.
--	--	---

8. Система оцінювання результатів навчання (*критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів*)

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень» здійснюється у формі *поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою східної філології своєму сайті й на інформаційному стенді та доводяться до відома аспірантів до початку семестру.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна та самостійна робота. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за *накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів з дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта								Самостійна навчальна робота аспіранта	Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Проект з презентацією	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	5	5	5	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень» передують написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень».

Модульна контрольна робота включає 2 різновиди завдань, кожен із яких складається з десяти пунктів.

Десять перших завдань передбачають вибір правильної відповіді з чотирьох, а десять наступних завдань – вибір правильних відповідей із десяти запропонованих.

За кожне завдання аспірант отримує 2,5 бали.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очна (денна і вечірня) або заочна), аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи.

Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура, форми та терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра східної філології і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень» проводиться у формі *заліку* за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які отримали семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “незараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин								
	Денна форма				Заочна/вечірня форма				
	Разо м	у тому числі			Разом	у тому числі			
		лек ції	прак тичні	само стійна робота.		лек ції	прак тичні	само стійна	
Змістовий модуль 1. Лінгвометодологія: предмет, об’єкт і завдання. Основні наукові парадигми та їх інструментарій									
1	Тема 1. Методологічні проблеми сучасної лінгвістики. Лінгвометодологія як наука. Ключові поняття лінгвометодології: методологія, парадигма, епістема. Методологічні принципи сучасної лінгвістики. Наукові лінгвістичні парадигми та межі їх виділення у хронотопі. Дискусійні питання щодо кількості та найменування наукових парадигм. Роль вітчизняних і зарубіжних вчених у становленні наукових парадигм.	9	2	1	6	9	2	1	6
2	Тема 2. Характеристики головних наукових парадигм лінгвістики. 1). Порівняльно-історична (генетична) парадигма. Принципи порівняльного мовознавства. Напрями порівняльно-історичного	9	2	1	6	9	2	1	6

	мовознавства. Еволюція досліджень, персоналії, проблематика.								
3	Тема 3. Характеристики головних наукових парадигм лінгвістики. 2). Структуралістська (таксономічна) наукова парадигма, школи та їх представники. Головні принципи й підходи структуралізму. Еволюція досліджень, персоналії, проблематика.	9	2	1	6	9	2	1	6
4	Тема 4. Характеристики головних наукових парадигм лінгвістики. 3). Антропоцентрична парадигма. Загальні постулати, методологічні характеристики та ознаки комунікативно-функційної (прагматичної) лінгвістики. Еволюція досліджень, персоналії, проблематика.	9	2	1	6	9	2	1	6
5	Тема 5. Характеристики головних наукових парадигм лінгвістики. 4). Когнітивно-дискурсивна парадигма. Еволюція досліджень, персоналії, проблематика. 5) Синергетична парадигма. Еволюція досліджень, персоналії, проблематика.	9	2	1	6	9	2	1	6
	Разом за модулем 1	45	10	5	30	45	10	5	30
Змістовий модуль 2. Методологія досліджень мовних і мовленнєвих явищ та лінгвістична інтерпретація результатів									
6	Тема 6. Класифікація методів наукового дослідження. Загальнонаукові методи. Спеціальні методи. Порівняльно-історичний метод як перша наукова парадигма. <i>Порівняльно-зіставний</i> метод для виявлення природи різнорідних об'єктів; <i>порівняльно-типологічний</i> метод (пояснює подібність не зв'язаних за своїм походженням явищ однаковими умовами генезису й розвитку); <i>генетичний</i> метод (застосовується для історико-генетичного порівняння, коли подібність явищ пояснюється як результат їх спорідненості за походженням; порівняння, при якому фіксуються взаємовпливи різних явищ). Принципи здійснення етимологічних	9	2	1	6	9	2	1	6

	досліджень. Методики зіставлення споріднених та неспоріднених мов.								
7	Тема 7. Системно-структурна парадигма. Загальнонаукові і спеціальні методи вивчення мовних рівнів. Структурний метод та його основні різновиди: компонентний та дистрибутивний аналіз, аналіз за безпосередніми складниками. Трансформаційний аналіз. Трансформація структурних методів у постструктуралізмі.	9	2	1	6	9	2	1	6
8	Тема 8. Методи досліджень у комунікативно-функційній (прагматичний) у лінгвістиці. Функційний метод та його методика (моделювання функційно-семантичних полів, прагматичний і конверсаційний аналіз, аналіз дискурсу, контекстуально-інтерпретаційний аналіз тексту тощо).	9	2	1	6	9	2	1	6
9	Тема 9. Методи досліджень у когнітивній лінгвістиці. Проблема структур репрезентації знань. Когнітивне моделювання. Методика концептуального аналізу. Методи і методики синергетичних досліджень.	9	2	1	6	9	2	1	6
10	Тема 10. Лінгвістика у міждисциплінарному аспекті: соціолінгвістика, психолінгвістика, етнолінгвістика, лінгвокультурологія, прикладна фонетика. Специфіка методів їх дослідження.	9	2	1	6	9	2	1	6
	Разом за модулем 2	45	10	5	30	45	10	5	30
	Усього годин	90	20	10	60	90	20	10	60

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна:

1. Бондаренко І.П., Комарницька Т.К. (2014). *Актуальні напрями і проблеми сучасної лінгвістики*: навч. посібник для студентів-сходознавців. К.: Вид. дім Дмитра Бураго.
2. Калита А.А.(2016). *Енергетика речі*. К.: Кафедра.
3. Кравченко Н.К. (2017). *Дискурс и дискурс-анализ: краткая энциклопедия*. Киев: Интерсервис.
4. Левицкий В.В. (2007). *Квантитативные методы в лингвистике*. Вінниця: Нова Книга.
5. Селіванова О.О. (2008). Загальні й лінгвістичні методи дослідження. *Лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава: Довкілля-К, С. 48– 64.
6. Сосюр, Фердінан де.(1998). *Курс загальної лінгвістики / Пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К.: Основи.*

7. Стежко, Ю.Г., Білоус, Н.П. & Шевчук, Л.О. (2021). Методологія лінгвістичних досліджень в імперативах постмодернізму. *Філологічні трактати*, 13 (1). Суми: Вид-во СумДПУ, 102-120.
8. Тищенко К. (2000). *Метатеорія мовознавства*. К.: Основи.
9. Brown G., Yule G. (1983). *Discourse Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press,
10. Crystal D. A Dictionary of Linguistics and Phonetics.(1992). 3rd ed. Oxford: Blackwell Reference.
11. Crystal D. (2009). *The Cambridge Encyclopaedia of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
12. De Fina, A., & Georgakopoulou, A. (2015). *The Handbook of Narrative Analysis*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&site=eds-live&db=edsebk&AN=1060324>
13. Joseph, John E.(2002). *From Whitney to Chomsky: Essays in the history of American linguistics*. — Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing, (Studies in the History of the Language Sciences. Vol. 103).
14. Kravchenko Nataliia, Valigura Olga, Kozub Liubov, Babchuk Yuliia (2024). Pragmatics via prosody in interaction optimization. *Studies about Languages / Kalbų studijos*, 44, 5–20.
15. Kostanda, Iryna, Valigura, Olga (2022). Descriptions and prescriptions in the Chinese wenyan and baihua codification tradition. *Сходознавство*, 89, 243-268.
16. Saussure, Ferdinand de (2002). *Écrits de linguistique générale*, établis et édités par Simon Bouquet et Rudolf Engler (avec la collaboration d'Antoinette Weil), Paris, Gallimard.
17. Tannen, Deborah, et al. (2015). *The Handbook of Discourse Analysis*, John Wiley & Sons, Incorporated, ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hselibrary-ebooks/detail.action?docID=1895501>
18. Tenbrink Th. (2020). *Cognitive Discourse Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
19. Valigura O., Kozub L., Sieriakova I. (2020). Computer Technologies in Acoustic Analysis of English Television Advertising Discourse. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on CALL*, 6, 38-48.

Додаткова:

1. Валігура, О.Р. (2018). Методологічні передумови експериментального дослідження вимовного акценту в мовленні білінгвів. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень: матеріали Круглого столу, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*. К. : Вид. центр НТТУУ «КПІ». 14-19.
2. Корольова, А.В. Діахронічний вектор дослідження структур свідомості й мислення. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*, Т.14, 1, 52-58.
3. Кочерган, М. П. (2006). *Основи зіставного мовознавства : підручник*. К. : ВЦ «Академія».
4. Кравченко, Н.К. (2012). *Практическая дискурсология: школы, методы, методики современного дискурс-анализа*. Луцк.
5. Кравченко, Н.О. (2017). *Синергійність англомовного релігійного дискурсу (теолінгвістичний підхід)*. Одеса: Вид-во КП ОМД.
6. Кутуза, Н.В. (2018). Комунікативна сугестія в рекламному дискурсі: психолінгвістичний аспект. Київ: Видавничий дім Дмитра.
7. Науменко Л. (2015). *Лінгвоконцептосфера сучасного англомовного бізнес-дискурсу в комунікативно-прагматичному вимірі*. К.: Логос.
8. Серякова И.И. (2012). *Невербальный знак коммуникации в англоязычных дискурсивных практиках*. К.: Изд-во КНЛУ.
9. *Сучасні лінгвістичні дослідження: Хрестоматія*. (2016) / Васько Р.В., Валігура О.Р., Козуб Л.С. Тернопіль: Вектор.
10. Чердніченко, О.І. (2007). Мовознавчі парадигми на зламі століть. *Про мову і переклад*. К.: Либідь, 108-124.

11. Beaugrande R. A. de, Dressler W. U. (1981). *Introduction to Text Linguistics*. L., N. Y.: Longman,.
12. Chomsky, N. (2001). *New Horizons in the Study of Language and Mind*. Cambridge: Cambridge university Press.
13. [Deleuze, Gilles](#). 2002. "How Do We Recognise Structuralism?". *Desert Islands and Other Texts 1953-1974*. Trans. David Lapoujade. Ed. Michael Taormina. Semiotext(e) Foreign Agents ser. Los Angeles and New York: Semiotext(e), 2004. 170-192. [ISBN 1-58435-018-0](#).
14. *Discursive Pragmatics* (2011) / Ed. J. Zienkowski, J.-O. Ostman, J. Verschuren. Amsterdam, Phil.: Benjamins.
15. Ladefoged, P. (2003). *Phonetic Data Analysis. An Introduction to Fieldwork and Instrumental Techniques*. Oxford: Oxford University Press.
16. Potapenko, S.I. (2016). Cognitive rhetoric of effect: energy flow as a means of persuasion in inaugurals. *Topics in Linguistics*. Vol.17, N.2. P. 12-25. Режим доступу: <https://www.degruyter.com/view/j/topling.2016.17.issue-2/topling-2016-0010/topling-2016-0010.xml?format=INT&rskey=4d3EbZ&result=2>
17. Schechner, R. (1988). Post Post-Structuralism? TDR Vol. 44, No. 3 (Autumn, 2000), pp. 4-7. Published by: [The MIT Press](#) / Page Count: 4 // <https://www.jstor.org/stable/1146830>
18. Wodak, R. (ed.) (2013). *Critical Discourse Analysis. Vol. 1. Concepts, History, Theory*. London: SAGE.

11. Додаткові ресурси (за наявності):

Посилання на електронні ресурси (не тільки відкриті), на яких розміщено додаткову інформацію щодо дисципліни – приклади контрольних та екзаменаційних завдань, тематика рефератів, методичні вказівки з виконання самостійної роботи тощо).

1. <http://www.bbc.co.uk/radio/> (British Broadcasting corporation)
2. <http://www.abc.net.au/streaming/>
3. <http://www.penguinradio.com/>
4. <http://www.bbc.co.uk/voices/>
5. <http://www.bl.uk/collections/sound-archive/accents.html>
6. <http://www.historyplace.com/speeches/>
7. <http://www.dictionary.cambridge.org/>
8. <http://www.m-w.com/>
9. <http://www.saltspring.com/capewest/pron.htm>
10. http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnyk.htm

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна (за потреби).

Навчальна дисципліна передбачає регулярне використання мультимедійної техніки (комп'ютер, мультимедійний проєктор, Інтернет).

Крім того, за умов дистанційного (віддаленого) навчання передбачено використання платформ Microsoft teams, Zoom та/або Skype.